A decorative border of white daisies with yellow centers and various colorful butterflies (orange, yellow, blue) is arranged around the perimeter of the page. The background is a light green gradient.

***Елмаеп карагыз дөнъяга,  
Рәхәт бит яшәве,  
шулаймы?!  
Елмаеп яшәсәң көн саен,  
Укырга, уйларга бик  
жайлы.***

*Утырабыз урманда*

*Соры эшләпә киеп.*

*Пешерә дә, кыздыра да*

*Кешеләр безне жыеп.*

*- Бу нәрсә?*

*Гөмбә*

# Ә нәрсә ул гөмбә?

Үсемлекме?

Хайванмы?



# Гөмбәнең тарихы

Гөмбәләр турында инде безнең эрага кадәр 4 гасырда ук мәгълүмат тупланылган. Шул вакытта ук аларны өйрәнә башлаганнар.

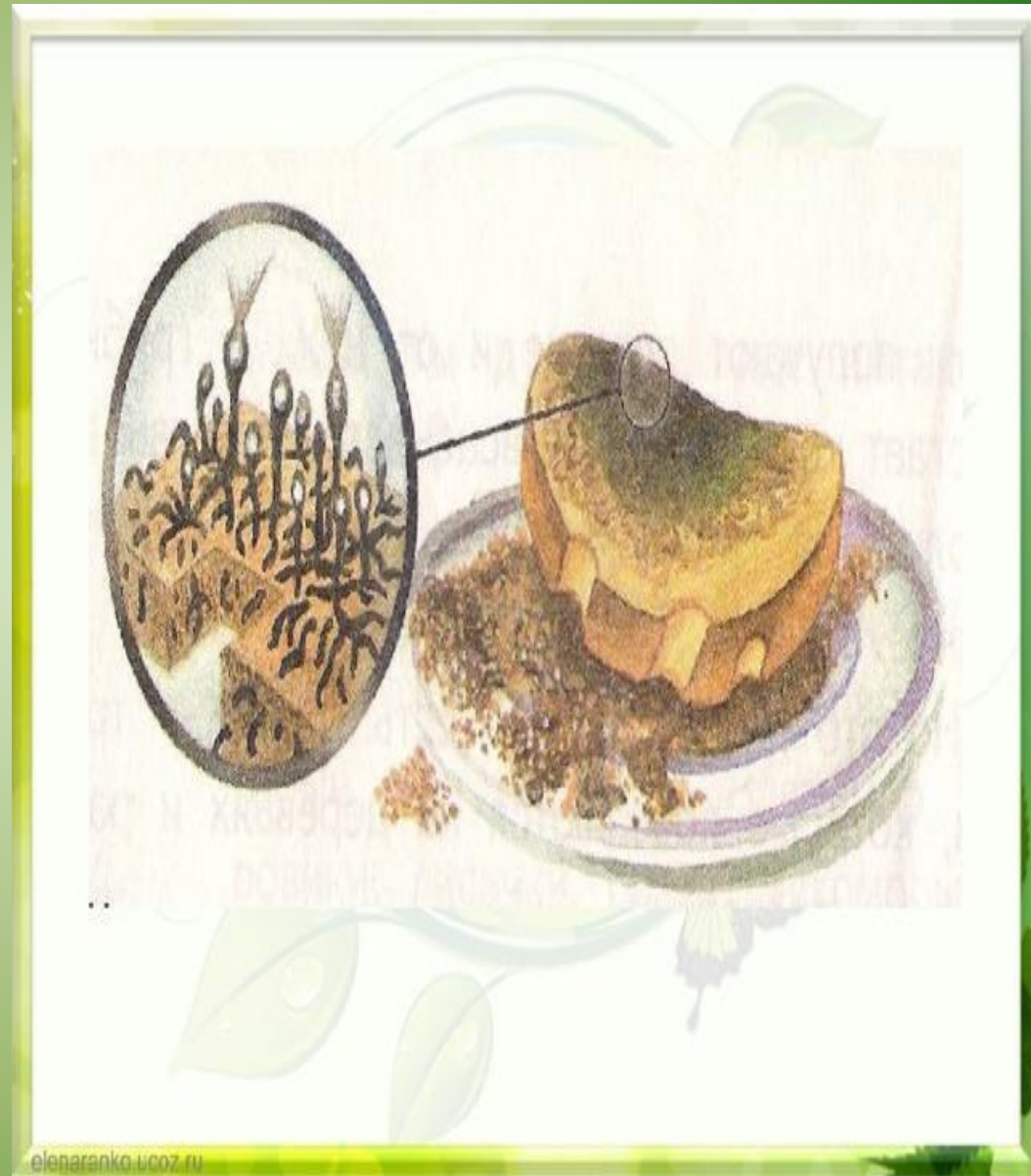
Борынгы вакытларда гөмбәләрне “губы” дип йөрткәннәр. Аларның кырыйлары ирен формасында булганга күрә шулай атаганнар. Борынгы заманда гөмбәләрне чыктан, яшен сугудан, әйбер черегәннән барлыкка килә дип уйлаганнар. 19 гасырдан гөмбәләрне аерым патшалык итеп йөртә башлыйлар.

# Күзгә күренми торган гөмбәләр

Гөмбәләр дөньясы бай һәм төрле-төрле. Кеше гөмбәләр белән урманда гына очрашмый. Ипи кисәге күгәрдеме- бу гөмбә. Дымлы бүлмәдә стенага яшел әйберләр үсеп чыктымы – бу да гөмбә, алма бозылдымы бу да гөмбә эше. Иске кәгазьләрдә дә гөмбәчекләр яши икән. Анда яшәүче гөмбәчекләр кешене жиңелчә генә саташтыра, аңны үзгәртә, кәефне күтәрә. Менә шуңа күрә дә безгә күптәнге китаплар яңаларына караганда кызыграк тоела икән.

# үсте?

Тэлинкэдэге юеш  
ком катламына бер  
сынык ак ипи куйдык.  
Барысын да икенче  
тэлинкэ белэн  
капладык һәм жылы  
у  
рынга урнаштырдык.  
Шуннан соң ипидә  
күгәрек йоны  
барлыкка килде. Бу  
**ак күгәрек гөмбә**  
шулай үсте.



# Э син эшлэлэ гөмбэлэргэ карамаган гөмбэлэр дэ барлыгын белэсеңме?

Ипи сыныгын дагы, кайнатма банкасындагы, яшелчэ һәм жимешлэрдэг е, ат тиресендэге өрпэк күгэрэклэр- шулай ук гөмбэлэр.





# Споралар каян барлыкка килделэр соң?

- **Күзөтү:** Өрпөкнең очларында кара төрткелэр хасил була. Бу-споралы кечкенә башчыклар. Споралар өлгергәч, башчыклар ярыла. һава агымнары спораларны бөтен бүлмә буйлап тараталар.
- **Күгәрек гөмбәләр азык-төлеккә килеп төшөләр.**
- **Күгәрек белән бозылган азык-төлекне ашарга ярамай, аның белән**

# Гөмбәнең төзелеше



Эшләпә

Аяк (төп)

Гөмбәлек

## Физкультминутка

Бергэләшөп, жыйналып,  
Без барабыз урманга  
“Хәерле юл” теләп безгә  
Күктә кояш елмая.  
Канатларын жылпи- жылпи,  
Күбәләкләр очалар.  
Ал, кызыл, сары, зәңгәр-  
Нинди матурлар алар!  
Яшел урман аланында  
Без чәчәкләр жыябыз,  
Ап-ак ромашкалар өзөп,  
Такыялар үрәбез  
Ак каеннар төпләреннән  
Без гөмбәләр эзләдек.  
Агач башында уйнаган  
Тиеннәрне күзләдек.  
Матур чәчәкләр кочып,  
Гөмбәле кәрзин тотып,  
Без кайтабыз урманнан  
Бераз гына арылган



# Гөмбәнең табигатькә файдасы

- Бик күп хайваннарга азык булып тора;
- Агулы гөмбәләр белән кайбер хайваннар дэвалана;
- Бөжәкләр өчен яшәү урыны;
- Кечкенә жәнлекләр һәм кошлар гөмбә эшләпәсенә жыелган суны эчәләр.
- Гөмбәләр урманга бик кирәк. Аларның жепләре, агач тамырлары белән кушылып, туфрактан туклыклы матдәләр һәм су суырырга булышалар.



*Схема бунча сөйлә:  
Мин... беләм  
...истә калдырдым  
...эшли алдым*

